

СЕМЕН ЯДЛОВСЬКИЙ ПОМЕР

„ГРАФ ЦЕПЕЛІН“ ПРИТІХАВ УЖЕ ДО АМЕРИКИ

ПЕРІТІХАВ 6,000 МІЛЬ ПОНАД ТИХИЙ ОКЕАН ЗА 68 ГОДИН
САН-ФРАНЦИСКО (Каліфорнія), 25. серпня. — Німецький керманий баллон „Граф Цепелін“, що відбуває тепер першу в історії людина повітряну подорож довкола світа, прибув уже до берегів Тихого океану. Нині з'явився він над сирим містом та полетів далі до Лос-Анджелеса, де він має задержатися на якийсь час.

Дорогу з поштової станції, що була в Токіо, котра вносить 6,000 миль, перебув він за 67 годин 49 минут.

НОВИЙ ГАСТОНСЬКИЙ ПРОЦЕС

ШАРЛОТ (Норт-Каролайна), 25. серпня. — Завтра починається тут другий процес проти 16 осіб, обжалованих за вбивства Ейдерголта, начальника поліції в місті Гастоні, дня 7. червня цього року.

Є ще друга розправа проти тих обжалованих, бо першу розправу, котра почалася кілька тижнів тому в Гастоні, перервано на основі домагання оборони обжалованих на тій основі, що настрій в околиці такий ворожий обжалованим, що безсторонній перегляд справи неможливий.

Акт обжаловання закладає обжалованим, що вони заманили начальника поліції до мешкання, де вони зробили на нього засідку, і його вбили.

Між двома групами адвокатів оборони ведеться боротьба: єврейські комуністичні адвокати підкреслюють комуністичні переконання деяких обжалованих, а адвокати Юні Американських Громадянських Свобод підкреслюють, як кровини, шкідливість для обжалованих. Комуністи кажуть, що обжаловані є вислідом заговорів, тоді як адвокати Юні кажуть, що це неправда.

На перший день розправи сподіюється дуже цікавої боротьби при встановленні лави присяжних суддів та при вступі адвокатів оборони проти 8 адвокатів, установлених прокураторією до помічії стейтс; сир адвокатам закінчують обжалованих, що всі вони стоять близько підприємців і тому не можуть заступати стейту, а будуть боронити інтереси підприємців.

ЗЛОВИЛИ БАНКОВОГО УРЯДЦЬКА, ЩО ВТІК З БАНКОВИМИ ГРОШМИ.

НАШПІЛІ ПРИ НЬОМУ 100,000 ДОЛАРІВ БЕЗ 200.
НЬО-ЙОРК, 26. серпня. — В одному місцевому готелі заарештовано нині Вільсона Сміта, банкового урядовця одного банку в Пітсбурзі, з якого він утік недавно, забравши зі собою 100,000 доларів. Усі ці гроші знайдено при ньому; аніж 200 доларів зі сеї суми всім їм видати.

Поліція каже, що він признався до вини.

ЮНІА ОСТЕРІГАС ПІДПИСИВЦІВ.

НЬО-ЙОРК, 26. серпня. — Міжнародна Юніа Робітників Жіночої Олімпіади постановила остерігати підписів тисячі юніорських краєвиських підприємців, що юніа починає кампанію проти низького урівня і шпал. Юніа думає виступити проти всіх, що ще не мають 44-годинного тижня праці, не платять належної заплати, або віддають контракти „світшамп“.

НОВИЙ ПРОГИБИЩИННИЙ ПОХІД, У НЬО ДЖЕРЗІ.

НОВИЙ АДМІНІСТРАТОР ПОЧАВ КАМПАНІЮ 5 РЕВІЗИЯМИ
І 16 АРЕШТАМИ.

ТРЕНТОН (Нью-Джерзі), 26. серпня. — Вільям Каагул, новонастановлений адміністратор прогібисши, почав звязати кампанію проти броварів і салунів. За перший день свого урядовання урядив він 5 великих ревізій та арештував при ревізіях 16 людей.

Заявляв він, що має лісу 11 великих броварів, проти котрих він зверне тепер свою силу.

У місті Гарфілді, в сирому стейті, наїдено труп двох мужів, які робили горілку у хитро зроблених пікопів. При виробі горілки вживали вони якогось квасу, і його випари їх задушили.

СОТКИ ЛЮДЕЙ ЗАНЯТИХ ДОБУВАННЯМ ЧОЛОВІКА, ЗАХОПЛЕНОГО ОБВАЛОМ КЕРНІЦІ.

АЛЕГЕН (Мішсиген), 25. серпня. — Підчас копання кернці на фармі Джорджа Піка обвалився камінь кернці та захопив самого фармера. Хоча камінь розсунули йому ногу, він уже так борився так довго, поки не вивалив його, лави й рук зліз камінь. Вдався став кінкати поміч. Крім цього почула жінка і вона зарізав залізницею поміч. Крім цього збіглася сирод до фарми помагати відкопувати фармера. Рятуючі розлізалися на вілліні, які працюють на перемішування великим насосом. Прийшло керманий цілу добу з кернці самий Пік. По 24 годинах, однак, він утратив притомність.

ГОЛОВНИЙ УПРАВИТЕЛЬ „СВОБОДИ“ ПОМЕР НА УДАР СЕРЦЯ В МУКАЧЕВІ, НА УГОРСЬКІЙ УКРАЇНІ.

СЕМЕН ЯДЛОВСЬКИЙ.

ЛЬВІВ, 24. серпня. — У Мукачеві, на Угорській Україні, в свого брата Івана помер наглою смертю на удар серця Семен Ядловський.

Місцеві газети подають некролог Покійного.

КОЗАКИ В ПЕРУ.

Недавно прибуло до Перу 200 кубанських козаків під проводом бывшего генерала Павленка, який заявив перед органами влади, що в короткому часі приїде до Перу кілька тисяч Кубанців, розсіяних тепер по різних державах Європи. Група, що прибула до Перу з Павленком, складається з 30 родин і 120 „холодів“. Усі вони поселяться в долині Амуріма, де для них закуплено 1,500 квадрат. кілометрів землі-неужитків, яку вони будуть управляти.

ВКРАЛИ 200,000 ЗОЛОТИХ.

„Експрес Пориани“ повідомляє, що в місті Грузіяндз відбувається перед очуванням судом великий процес проти десятків урядовців, магістрів, обанувачених за спровадження 200 тисяч золотих. Головні обвинуваченні — це касієр місцевої дозлатової каси і касієр каси ошадистів, а Крім того сир інших урядовців, перешаю бухгалтерів. Их обвинувачують у тому, що вони спалили касові книжки, щоб затерти всякі сліди. Ця спільна хеда той „інтерес“ від 1925-го року. Розправа, на яку покладають кількості суддів, потребує три тижні.

ЗАСТРИЛИВ ЖІНКУ.

В селі Красна, каууського повіт, Василь Тимків застріляв з кріса Марію Манія, яка злишила двоє дрібних дітей і мужа. Причина вбивства невідома. Вбивчині зголоосився сам до влади і сидить у слідствій тюрмі.

НЕ БУДУТЬ ГОДИТИСЯ, ЩОБ ДІСТАТИ ПІДВИШКУ.

„У Кошів виход двоголодий страйк, хоч страйкувати на Лівті заборонено. А саме почтові постановами не годитися, поки не дістануть підвишки плати.“

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ НА РАДІО.

30 серпня в 10 г. 30 хв. вечора на станції W O R кварталом, в складі П. Ординський, М. Гребенський, В. Данилюк, М. Бузановський, буде відігнано: 1) Ой, у лузі — Лисенка, 2) Уночі на могилі — Стеценка, 3) Ой любови та кохав — Лисенка, 4) Ой наступав та чорна хмара — Лисенка, 5) Час до дому, час — Лисенка, 6) Ой, шось дуже загавлявся (сольо Гребенський), 7) Червоная тая калинонька — Лисенка.

КЛЮБ САМОГУБНИКІВ.

В моравських Берні викрили клуб самогубників, з якого предсидником був 20-літній студент Седлячек. Він роздавав своїм членам отрую, при помоці якої ці члени мали в разі якихсь життєвих невідкладностей самогубство. Один з членів клубу загинув, що давку отруї, яку найшло мале дитя. Дитя проковтнуло що давку і розмертилось сирчас померло. Це направило поліцію на слід цього таємничого клубу. Поліція арештувала десятків студентів, що належали до клубу.

ВІВБИСТВО НА СЕЛІ.

В Руді Бріській місцевий авантюрист, Мікола Цап проби пожег у саме серце вагітну молодичку. Син Дамбровського. Смерть салувала на місці. Гриничино вбивство було це що молодичка звернулася до Цапа з запитом: „Міколо, чого тобі битися з дружиною? Цікаве, що присутній при цьому муж не боронив жінки, начальники громади випустили з рук убийника, а поліція досі його не зловила, хоч — як кажуть люди — він вештається по селі.“

ЖИДІВСЬКИЙ ПОГРОМ У ПАЛЕСТИНІ

АНГЛІЯ ПОСИЛАЄ ВІЙСЬКА ТА ФЛОТУ ДЛЯ ПРИПИНЕННЯ ПОГРОМУ. АРАБИ ВБИЛИ 50 СТУДЕНТІВ ЖИДІВСЬКОЇ КОЛЕГІИ. АРАБИ ПАЛЯТЬ І ГРАБУЮТЬ МІСТА.

ЕРУСАЛІМ (Палестина), 26. серпня. — Давня ворожнеча між Жидами та Арабами прибрала наразі криваві форми. Сутинки між Арабами й Жидами почалися в Ерусалімі ізза права молитися біля „Стіни Плачу“. Наразі ця ворожнеча виділася в страшний погром Жидів Арабами.

Майже всі міста Палестини охоплені кривавими подіями, в яких уже лягли трупом сотки жертв з обох сторін. В одній лише жидівській теологічній колегії в Геброні вбито 50 студентів і між ними 12 американських громадян. Там же тяжко поранено 57 студентів.

В Яфі Араби атакували державні установи, але зістали відбиті військами. Підчас свого нападу Араби мали 30 убитих. Погроми хвиля ширяться далі й надходять відомості про все нові та нові жертви.

До Ерусаліму вже прибуло 650 англійських жовнірів, яких привезено сюди поспішно з Єгипту. Вони почали вже привертати порядок у місті. Очікується дальше прибуття нових військ, котрі Англія посилає для охорони ладу в Палестині.

До палестинського порту Яфи прибули перші військові англійські кораблі, котрі англійське правительство післало туди. Тинні кораблі ще знаходяться в дорозі.

ЛОНДОН (Англія), 26. серпня. — Криваві події в Палестині вказують на те, як небезпечно Англії скорочувати свою військову флоту, бо такі події можуть зійти що дня в якійсь іншій країні, котра знаходиться під управою Англії. Особливо звертає на себе увагу те, що правительство Партії Праці поспішно вислало до Палестини війська й флоту для загавання повстання. Газети підкреслюють, що тепер Партія Праці сама робить те, проти чого два роки тому протестувала, коли правительство консервативістів посилає в Китай англійські військові судна для охорони життя англійських громадян.

Тут боються, що в Палестині може вининнути кривава релігійна війна Арабів проти населення інших вірувань.

ГРОЗЯТЬ ВІЙНОЮ.

БОЛЬШЕВИКИ ВИМАГАЮТЬ НЕГАЙНОГО ОБЕЗБРОЄННЯ ВІЛОВАРДЕЦІВ І РОЗПОЧАТТЯ ПЕРЕГОВОРІВ НА ОСНОВІ ІХ УЛЬТИМАТУ КИТАЄВИ.

МОСКВА (СРСР), 26. серпня. — Радянська преса виходить з кличем „обезбруйте негайно вилорадець“. Цього вимагає радянська Росія від Китаю. Преса грозить, що коли не будуть негайно обезбренені й розформовані всі вилорадецькі частини й Китай не розпочне переговори з Росією на підставі його ультимату, то Росія вийде йому на війну.

Радянський уряд сподівається, що до війни не дійде, бо Китай наразі приймає посередництво Японії й задовольнить більшовицькі домагання.

ОСТАННЯ СПРОБА.

ДЕРЖАВИ АНТАНТИ ПОДАЮТЬ ПИСЬМЕННУ ЗАЯВУ. В КІНЦІ МІРІ ВОНИ ЗАДОВОЛЬНЯЮТЬ ВИМОГИ СНОВЕДНА.

ГАГА (Голандія), 26. серпня. — Сновед дав своєю стій на спокійку й додається 100%, задоволення своїх вимог. Бритійське правительство дало йому необмежений уповноваження. Держави бушої антанті виробили своє нове контрпредложення. Це має максимум тих уступок, які вони можуть зробити Англії. Своє предложення вони передають Сноведові в письмений формі й будуть чекати його відповіди.

Можливо, що в четвер збереться конференція на своє останнє засідання.

РОЗБИВШО ПОТЯГ.

ПОТЯГ ПАРИЖ-ВАРШАВА ВИКОЛІВСЯ. 8 УБИТИХ, 13 ТЯЖКО І 17 ЛЕГКО ПОРАНЕНИХ.

ДЮРЕН (Франція), 26. серпня. — Посліпний потяг, що йшов з Парижа до Варшави, виколівся на повному ході. Машиніст не звернув уваги на сигнал, який показував, що в тзму місті залізничні тори нахилуються, а тому гнів потяг на повну силу.

З 10 вагонів, які мав потяг, сир виколілися й розбилися в тріски. На місці зістало 8 пасажирів убитих і між ними один Нюйорчанин, Герман. Американець-купец Коваль, який поїхав. Дотепер начислено 40 раних, між ними 13 тяжко.

РАДЯДЬ ПРИХАТИ РАНИШЕ.

ЛОНДОН (Англія), 26. серпня. — Члени англійського кабінету міністрів радять Медсональдеві їхати до Америки не в жовтні, як він думає, але у вересні.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays
at 60 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.,
on March 6, 1914, under the Act of March 3, 1879.

Postage for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		PEREPLATU:	
Three cents a copy.		Підписка ціною три центи.	
One year.....	\$ 7.00	На рік.....	\$ 7.00
Six months.....	\$ 3.75	На шість місяців.....	\$ 3.75
Three months.....	\$ 2.00	На три місяці.....	\$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Державі Сполученої:	
One year.....	\$10.00	На рік.....	\$10.00
Six months.....	\$ 5.00	На шість місяців.....	\$ 5.00
Three months.....	\$ 2.75	На три місяці.....	\$ 2.75

За оголошення редакції не відповідає.

В Канаді наслідок вислати гроші лише на ім'я Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Telephone "Свобода": 498 Montgomery. Tele. V. H. Cowan: 1838 Montgomery.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 344, JERSEY CITY, N. J.

НЕЗАМІНИМА ВТРАТА

Зі Львова наспіла в суботу, як по виданню числа, телеграма, що в місті Мукачеві, на Угорській Україні, в домі сестри Івана помер відомий усім українській еміграції в Америці Семен Ядловський.

Помер він наголю смертю на удар серця. Помер смертю переможця, бо покінчив задушено 50 літ життя. Помер у різноманітну, чим викидав за порою алкари і приятелів на порятунке свого здоров'я, відомо підправного доводу працює без відпочинку й без перерви.

Імя Семена Ядловського тісно пов'язане з іменем Українського Народного Союзу. До Українського (тоді це Руського) Народного Союзу прийшов Ядловський у самих початках організації, зараз, як тільки організація перемістилася з місцевого товариства на організацію, що покладає собі за ціль об'єднати для шлей взаємної допомоги всіх українських імігрантів, де вони не жили. Від того часу, через 27 літ, імя Семена Ядловського тісно пов'язане з розвитком Українського Народного Союзу. Ніка важливіша справа в організації не стала без його відомки. Чи Український Народний Союз переміняв своє імя, а тимчасовим надавав собі обличчя свідоми української організації; чи Український Народний Союз переходив на нову певну систему владок; чи завоваив нові роди об'єднання; все Семен Ядловський був між ініціаторами та тими, на котрих падали тягар переведення нових реформ.

Служив Імя Українському Народному Союзови як секретар фінансовий, як секретар рекордовий, як представлєть, а наконеш як менеджер шолоного органу Українського Народного Союзу, "Свободи". Через те імя Ядловського знали всі, що знали Імя Українського Народного Союзу. Зріст Українського Народного Союзу ішов у великій мірі заходами Семена Ядловського.

Заходами і коштами Семена Ядловського. Що праця кося Українського Народного Союзу коштувала здоров'я, се його співробітників доганяли як сіє вогни. Перед ними стаювало нагомо морально, що смерть забере несе одного робітника, як нещадно забере кося Анатрія Савку. На їх наглядя Семен Ядловський виймав на відпочинок у різний край. Виймав, щоб відпочи, був за пізно; різний край повождяв іміграцію, що там заложили свої кошти Того, що покинун різний край 30 літ тому і вель сей час на чужині по змозі їх сили трудився для добра таких, як Він, засланців на чужині.

Д-р В. Клодницький.

НОВА ЕРА В ЖИТТІ КИТАЙСЬКОГО НАРОДА

Простір, на якому розпостеріється Китай, є більший ніж Китай. На якому живе 400 мільйонів. Китайці, себто Китайці, які мають дуже слабі зорганізовану державу. Через це в Хінах біда, війна, повстання, голод, холод, нужда та інтриги сильних держав, які раді висилити багатий край. Не мають Хінці сильної соціалізованої держави, нема в них гарразу.

Ми про Хінців знаємо, що вони є старим народом, народом зі старою культурою, народом безмежно працьовитим, народом працьовитості головною Америці так дуже полюбляються. Шкож за причина, що такий нарід до нині не має своєї сконсолідованої держави.

Від давен давна на чолі хінської держави стояли цисарі, "освячені" ества, які держали свій нарід в темноті, побожності, покори і консерватизмі, до надбавн своєї давньої культури, до своїх жвавих звичаїв, обичаїв та релігійних вивань. Хінські цисарі при помочі головної соціалістичної духовників відгородили свій нарід від всіх чужих впливів і спричинили те, що Хінці далеко-далеко лишилися позаду теперішньої цивілізації. Можна сміло сказати, що Хінці до недавня, бо до 1912 року жили на висоті темного середньовіччя.

1912 рік для хінського народу є святий, щасливим роком. Іменно в тому році Хінці перемогли себе, себто своєї консервативні традиції і пересуді і скинули свого цисаря з престолу, поклинучи на президента новоународної республіки д-ра Сун Ят Сена (дні 1. січня 1912 р.).

Д-р Сун Ят Сен є революціонер, який щіє своє життя провів у боротьбі за кращий устрій своєї батьківщини. Він людина дуже талановита, людина англійської школи. Його учителем був д-р Джеймс Кентлі в Лондоні. Д-р Сун Ят Сені Китай завдавчу розбудження революційних сил, запал серед китайської мо-

Протигом двох років війни

лови журналу "Нові Мо-лодь", на терені Китаю появи-лось 400 газет в народній мові. Рівнож ко мову й азбуку ве-демо вже до народних писем-ностей.

Політичний переворот 1912 та введення азбуки в 1924 р. дають нам доказ, що Хінці зачинають нову еру у своїй історії. Хінський нарід з кожним днем кріпшає і перефіджується — словом, буди-ть до нового життя. Серед Хінців пробудився націоналізм, який на наших очах творить нові форми своєї життя, за які готові навіть з оружжям в руці піти до бою.

Нині світ значає розуміти силу китайського роду і тому спирає китайсько-большеві-ської конфлікт усь світ ро-бірає дуже делікатно і ста-ється його мирним шляхом залагодити.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДЕМОКРАТІЯ, А БОРОТБЯ.

Коліся я писав про автори-тет більшості в демократії та про піддання меншості волі більшості. Тепер я хочу зверну-ти увагу на іншу сторону, що вимагає від кожного гро-мадського й політична діяль-ності.

У нас залишилися в харак-тері багато негативних рис з минулого довготривалого нашо-го рабства, а це головне наша пасивність в громадській та публічній діяльності, невір-таль і несподіваність в бо-ротьбі за певні принципи та ідеали, знехота до праці, ко-лі більшість рішає не так, як хочеться меншості; умовляння рід від пев-ної справи, або й зовсім вийді з організації. Це відбивається у нас неврівноваженість нашого громадського та політичного життя, звичка, що хтось ін-ший за нас має робити та хтось інший за нас має боро-тись, бачи почуття відпові-дальності і разом з тим страх звазати на себе відповідальність відношувати багатьох від ак-тивної праці в організації і т. п.

Часто буває у нас так, що на

справі евакуації Румунів. У-судді А. Коцюбинський.

Тут я подаю один витяг зі судового слідства, який добре висвітлює події й обставини, при яких Запорізький корпус та інші групи військ виходили до Румунії. Тут, як в кра-пінні воєни, відбита та ома-ниця, розклад і деморалі-зація, які охопили бари в той час нашу армію.

Але найголовніше з цього виступає те, що штаб Дієвої Армії дав директиву цим військам виходити не в Гали-чину, на українській терені, а на південь у надії на підтримку антанті, яка, до речі ка-зати, усь час ставилася до нас вороже. Іза щі шкідли-вої директиви гарні най військові сили, а це головне: ко-зольське військо було по-палено в кулі, звідки не було ви-ходу, крім заці Румунам, що були врятувати життя воєнк.

Невразжє бажане ішого головнокомандування спи-рається на чужеземні сили, які ждали обішків і зобов'язан-ням не дали, дуже тісно ме-жуємі зі своїми союзниками. І тому й зі своїми союзниками. І тому й зі своїми союзниками. І тому й зі своїми союзниками.

Боротися за право у своїй організації треба лише в ме-жах тієї організації, а не звер-татися до ворогів за підтрим-кою, бо це також саме шун-кання собі нового папа, який оборонив би своїх сусід.

Іван Гаркавий.

В. Кеаровський.

1919 РІК

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1919 р.

(55)

"Негайно почали вживати дводенних переговорів на пошточні дстатні від Румунів дозвіл, щобі наші потяги були скучені на лінії ст. Кучургані і Тирасполі. Розва-ло на майже щоденно була ева-куація. Так титулювалося 11-го квітня, коли ворог повів ева-куаційний наступ на Роздільну зі сторони Бізрулі й Одеси. Наші частини не могли більше триматися, а тому відійшли на лінію Кучурган. Армія заня-ла нові лінії, маючи безпече-редньо за собою всі інститу-ції та майно, що вона евакуа-увала, та майно, Дали Тираспо-лі Румунів не пускали евакуа-ції. Залишалися два виходи з північної ситуації; або армія й-накшорше, поки ще має тер-ди для свого маневрування і це остаточно не оточена, повин-на почати переправу через Дністер, або вона все майно залишила більшовикам. Не-можливо було гаяти часу, щобі не страити всього майна й не загубити всієї армії. А тимча-сом переговори отамана Зе-лінського з Румунами реаль-но не наслідки не давали. Точ-но не пам'ятаю, 11 чи 12 квіт-ня полковник Мишковський, пу-стивши потяг штабу фронту, по-стився до ст. Тирасполя. Наше фрон-тове військо тимчасом відхо-дило від ст. Роздільну. Всі на-ші потяги скучилися на лінії до ст. Роздільну—Кучурган. По напослідах зі всіх сторін, а

частини наші, значючі, що ми маємо позад себе лише одні шхилі черв'яку й широ-ку річку, який не можна пере-йти без потонів чи мостів, ду-же нерушливо і вимагали скоршої переправи на правий беріг Дністра.

"14 квітня нарешті була о-синена згода з Румунами на умовах, які зазначені в наказі ч. 312 головної румунської кватири. Ше в цей день в ар-мії почувалося сильне напру-ження, а тому не було можли-вості не припинити пропози-ції й умов, які Румунів виставили нам. Тому наша зго-да на румунські умови була да-ва. Шеїж нині почався пере-права нашої армії до Бесара-бії. Ший день 15 квітня наші ешалони переходили через Дністер. Большевиків, щобі відірвати нас від заліз-ничного мосту й тим не дати нам можливості переправити-ся через річку, стали обходити наше ліве крило зі сторони Плясково. Війська наші поді-лились під їх тиском й станови-ще стадо критичним. На по-зицію були вислані всі коза-ки господарських частин, у-рядові й штабні й таким чи-ном пошточіло нам стримати відворот наших частин та від-бити ворога.

"В такий напружений атмо-сфері наступив день 16 квітня. Було ясно, що ворогові заш-тається лише трохи потисну-ти на нас й всі свої війсь-ковими засобами не втрима-мо на позиції. Била 17 го-дини 16 квітня через Бендер-ський міст переправився о-станній ешалон, а за ним остан-

ня жменка нашої піхоти під командою полк. Аркаса. Після того Румуні зірвали міст у двох місцях.

"По переході наших військ на правий беріг Дністра, вони склали свою зброю й на-правилися далі в потягах на Кишинів—Унгені—Білім—Ново-селище—Чернівці—Залічці. З пер-шого часу перебування нашо-го штабу в Бендерах військи-никам неперозуміння з отама-ном Зелінським. Головноком-андуючий виваж, що з мо-менту переходу штабу в Бен-дери роля от. Зелінського скінчена, а тому дав йому на-каз приступити до виконання своїх обов'язків команданта 8-го коша. Отаман Зелінський дивився на це ніякше й у-важав, що він не підлягає голо-вному командуючому й повин-ен самостійно. Було кілька в-ипадків, коли от. Зелінський відмовлявся виконати на-кази головнокомандуючого. Та-ке своє відношення отаман Зе-лінський виявив у своєму ра-порті 18 квітня, в котрому він протестував проти контролю його міст штабу. У рапорті й зазначив, що має юридич-не право не визнавати коман-дуючого фронту, Отаман Зе-лінський відмовився прийняти на себе обов'язки по евакуації Бендер, а також відмовився віддати паротяг, який возив зго-дну з наказом командуючо-го фронту, вихід до Штабу евакуації. Словом, в армії по-дієвої Армії для допомоги фронту перейшов на ст. Уге-рині, звідки продовжував керу-вати евакуацією. 8 травня в-ипадку отамана Божа, Волоха, Кошира-Зірку, Зелінського та інших, що виявили свавіль-ство в частині підлеглої Східної армії, як значино, було лі-

тим справа сплинула, а ті, ко-торі треба було покарати, а-бо в сідного прийняли підданні від ко-

мандних становили, користу-валися далі ласкою Головного Отамана та зводили свої пора-хунки зі своїми противниками. Це дадо ґрунт для дальшої о-таманщини й сваволі.

"Найтрагічнішою стороною переходу частин Східної армії через Бесарабію було обез-зброєння їх. Згодучи Румуні військ загодили перепустити української війська узбрєними й так це було переказано до штабу армії отаманом Зелін-ським. А коли вже армія пе-рйшла через Дністер, штабо-ви став відомий оригінальний наказ по 5-тому румунському корпусу, який має перевести евакуацію українських частин через свою територію. В цю-му наказі писалося, що укра-їнські війська мають перевозити через Бесарабію обез-зброєними, а зброя повинна бути їм передана в Хотині при переході на галицьку терито-рію. Цей пункт приказу був неясно розгаданий і багато викликав непорозуміння. Так, писали до Дніпропілля, що Ру-мунин за згодою цих україн-ських представників, котрі ле-жали з ними на території, змани-ли його в некорисний від Ук-раїни бік. Тоді Румунин забрав-ли від української армії 80-річних гармат, 700 снарядів, 15,000 крісів, 7,000.0.0 набоїв до крісів, 34,000 ари-матичних набоїв, 2,500 кулі гра-нат, а також безліч іншого військового майна.

(Подальше)

Видання "СВОБОДА" в Нью-Йорку, Нью-Джерсі, Нью-Гарль, Нью-Брансвік, Нью-Делавей, Нью-Йорк, Нью-Джерсі, Нью-Гарль, Нью-Брансвік, Нью-Делавей.

_____